

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljena list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru.

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

V nedeljo so zborovali:

Gasilci, invalidi in železničarji

Sloga med slovenskimi gasilci

Ljubljana, 25. aprila.

Danes dopoldne je bila v verandni dvorani hotela Union redna letna skupščina Gasilske zajednice za Slovenijo. Udeležba pri tem zborovanju je bila popolna, ker se je udeležilo prav vseh 71 pooblaščenih delegatov in vsi člani glavne uprave. Redko katero zborovanje je poteklo v tako popolni slogi in sporazumnosti kakor današnje gasilsko zborovanje. Udeleženci iz vseh krajev Slovenije so s svojim složnim nastopom dosedanjim upravi Gasilske zajednice izrazili soglasno svoje popolno zaupanje za njeno dosedanje delo in to potrdili tudi s tem, da so pozneje skoraj iste odbornike izvolili v novo upravo.

Gasilsko zborovanje so počastili s svojo udeležbo zastopnik g. bana inspektor dr. Logar in zastopnik vojske, g. polkovnik Živanovič, ki sta obenem tudi člana odbora Gasilske zajednice, zastopnik mestne občine in mestnega župana, g. Mihečič ter zastopnik Jugoslovanske gasilske zveze g. Sel. Mariborske gasilce je zastopal podpredsednik Gasilske zajednice g. Bogdan Pogačnik.

Zborovanje je vodil starešina Zajednice dr. A. Kodre, ki je ob otvoritvi predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in pokroviteljstvu gasilcev Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu, dalje pozdravno brzojavko ministru za telesno vzgojo dr. Rogiču. (Z navdušenjem sprejeto.) V nadaljnjem govoru se je dr. Kodre spominjal s toplimi besedami pokojnega in zaslužnega starešine g. Josipa Turka, katerega spomin so zborovalci primerno počastili.

Poročilo starešine

Starešina dr. Kodre je nato podal obsežno in stvarno poročilo, v katerem je zlasti navajal razvoj dogodkov v gasilstvu zadnjega poldruga leta. Nova uprava Gasilske zajednice, ki je bila imenovana proti koncu l. 1936, je obljubila, da bo storila vse, kar ji bo po zakonu mogoče doseči za slovenske gasilce in da bo preskrbela za polno zadostitev slovenskim četam in gasilecem. Gasilstvo mora zopet postati naša slovenska narodna organizacija, ki bo v ponos jugoslovanskega gasilstva. Naš gasilec pa mora biti zaveden gasilec jugoslovanske državne skupnosti. Ustanavljanje gasilskih čet ni izključna pravica gasilskih žup, ker imajo te samo pravico do inicijative in dolžnost, da organizirajo gasilske čete v svojem področju. Inicijativa more priti tudi od drugod. Starešina je nadalje naglašal zlasti potrebo notranjega, organizatoričnega dela za gasilstvo. Predvsem pa je poudarjal veliko vlogo samaritanstva in kulturno-prosvetnega dela. To delo mora biti v soglasju s slovenskim duhom in mora biti versko pravne smeri. (V poteku obsežnega zborovanja so mnogi govorniki in prodagatelji nastopili proti hrupnim gasilskim veseljem, ki gasilstvu gmotno le malo koristijo, moralno pa precej škodujejo.)

Poročilo ostalih funkcionarjev

G. Fran Mežek je podal izčrpno tajniško poročilo, iz katerega posnemamo, da je Gasilska zajednica imela v društvenem letu zelo obsežno delo tako pisarniško kakor upravno. Interventirala je v mnogih gasilskih zadevah. Priredila je več izletov, tečajev itd. V Sloveniji je sedaj 932 gasilskih čet, porazdeljenih med 26 žup. Slovensko gasilstvo ima 30.324 izvršujočih članov, 16.555 podpornih in 1375 častnih članov.

G. M. Lah je podal pregledno blagajniško poročilo. Promet je znašal 1.215.000 Din.

Inž. Dolenc je podal prav lepo in skrbno se-

stavljeno tehnično poročilo z zanimivimi statističnimi podatki. Poročal je predvsem o delu gasilskih žup, raznih tečajih in vajah, o gasilskih akcijah in drugih delih. V letu 1936 so gasilci gasili 835 požarov. Statistika teh požarov je čitateljem Slovenca že znana. Inspektor inž. Dolenc je dalje navajal, da imajo naši gasilci nad 600 motornih brizgalen, skoraj 1000 ročnih in nad 210.000 metrov cevi ter okoli 1500 raznih gasilskih lestev.

V imenu nadzorstvenega odbora je poročal g. Kopač, ki je predlagal razrešnico dosedanjim upravi. Debate skoraj ni bilo, razun nekaj pripomb, nakar je bila razrešnica soglasno sprejeta.

Soglasno je bil nato odobren proračun Gasilske zajednice za l. 1937-38, ki znaša okoli 640.000 Din izdatkov in približno toliko dohodkov.

Volitve soglasne

Pri volitvah je bila nato z vzklikom sprejeta naslednja lista novega odbora, ker ni bilo nobene protikandidatne liste:

Osrednji odbor: Starešina: dr. Kodre Anton, Ljubljana; prvi podstarešina: Pogačnik Bogdan, Maribor; drugi podstarešina: Gologranc Konrad, Celje; tajnik: Mežek Franc, Ljubljana; tajnikov pomočnik: Japelj Pavel, Smlednik; blagajnik: Lah Mihael, Nevle pri Kamniku; blagajnikov pomočnik: Dolinar Jože, Kresnice.

Člani odbora: Celec Ferdo, Murska Sobota, Jenko Josip, Novo mesto, Guček Franc, Trbovlje, Drobne Jože, Šmarje pri Jelšah, Snoj Franc, Gornja Radgona, Rupnik Jože, St. Vid, Musek Ljudevit, Ptuj, dr. Šmajd Albin, Radovljica.

Nadzorni odbor: Kopač Leopold, Slovenj Gradec, Bergman Josip, Novo mesto, Černe Franjo, Radeč pri Zid. mostu, Vogelnik Lojze, Radovljica, Klenovšek Hinko, St. Vid pri Ptuj.

Za pravičen in socialen invalidski zakon

Pretrsljiva slika bede, ponižanja in gorja

Ljubljana, 25. aprila.

Dvorana Delavske zbornice na Miklošičevi cesti je danes dopoldne nudila pretresljivo sliko bede, ponižanja in gorja tistih ljudi, ki so pred dvajsetimi leti na bojiščih krvaveli za svobodo naš vseh in pomagali graditi današnjo Jugoslavijo. Pokojni vojni kurat France Bonač je nekoč napisal: »Da, res sladko je boriti se za domovino — in potem ležati med kopirami in plevlom...« Te trpke besede so veljale padlim fantom in možem, ki še danes nimajo dostojnega domovanja. Še trša je usoda živih vojni žrtv. Najdražje, kar so imeli, so žrtvovali za domovino: svoje zdravje, svoje žene, otroke, domatijo, družinsko srečo — a kako jih je domovina poplačala, kaj jim je dala za vse to? Naj odgovori pesnik:

Železno medaljo, leseno nogo
in cesto široko in bergle v rokó...

Vsaka njihova kretnja, vsaka beseda je izzvenela v plamčih protest proti nehumanosti domovine in proti krivicam invalidskega zakona iz leta 1929, ki jim je vzel skorajda vse pravice. Kdo bi vso bridkost teh besed in vse ponižanje, ki je bilo zgoščeno v njih, izmeril do dna?

Zbrani pa so bili delegatje krajevnih invalid-

Predstavniki v upravo Gasilske zveze: dr. Kodre Anton, Ljubljana, Snoj Franc, Gornja Radgona, Jenko Josip, Novo mesto, Kramberger Franc, Maribor. Namestniki: dr. Šmajd Albin, Radovljica, Turk Ivan, Lešje pri Jelšah, Selina Lojze, Črnomelj, Lutar Stefan, Crensovec.

Dr. Kodre se je v svojem in v imenu novega odbora toplo zahvalil za izvolitev, prosil pa je za složno sodelovanje vseh gasilcev in gasilskih organizacij.

Sledila so zanimiva poročila g. Krambergerja za uredništvo »Gasilca«, ki ga bo skušala zajednica dvigniti na dostojno višino, g. Kopača o podpornem skladu in g. Mikuža o Samopomoči. Po kratki debati je skupščina sprejela predlog, naj bi vsak član prispeval po 1 Din letno. S tem zneskom se bo saniral sklad za podporo ostarelim gasilecem, ki so dolga leta prispevali v ta sklad. Vengušov fond je namreč že izčrpan.

Med sprejetimi predlogi je važen zlasti: Varnik za redovne vaje naj bo po vojaškem načinu, toda pod slovenskimi povelji. Sprejet je bil tudi predlog, da zastopniki in lastniki trdijo z gasilskimi potrebščinami ne smejo biti funkcionarji višjih gasilskih ustanov. Uvede se spet slovenski pozdrav in odzdrav: »Na pomoč!« (Burno odobravanje.) Prepove se uporaba gasilskih tovornih avtomobilov za prevoz gasilcev na veselice. Slovenskim gasilskim četam mora Gasilska zveza pošiljati knjige in brošure iz lastne založbe le v slovensčini. Sprejet je bil predlog o ustanovitvi Nabavljalne zadruge za gasilske potrebščine.

Sprejeta je bila obsežna resolucija, ki zahteva predvsem dovoljenje za prirejanje tombol in srečelovov za gasilska društva brez takš. Država naj nakloni pod enakimi pogoji posojilo 10 milijonov dinarjev za sanacijo gasilskih domov, kakor ga je naklonila za sanacijo sokolskih domov. Gasilskim organizacijam in zajednicam naj se zagotovi čimprej najširša samouprava.

Pri slučajnostih so bile odlikovane posamezne župe z redi Jugoslovanske gasilske zveze.

skih organizacij iz vse Slovenije, nastopili so složno in enodušno, kakor je na takšnih in podobnih zborovanjih le redkokdaj običaj. Uvodne besede je imel predsednik Zdrženja vojni invalidov za Slovenijo g. Stefe Matko, ki je pozdravil zastopnike oblasti in nato prešel k poročilu uprave in nadzorstva, iz katerega naj posnemamo tudi nekaj glavnih misli.

Večina invalidov je že brezpravna

Iz poročila je razvidno, kako popušča čut hvalečnosti in socialne pravičnosti, kolikor bolj se pač oddaljamo od svetovne vojne. Bodoženja za življenjske interese vojni žrtve na eni strani in odpor in nevolja na drugi strani, ta si dve stalno nasprotni akciji. Danes uživa le še majhen del vojni žrtv državno zaščito, večina pa je že popolnoma brezpravna. To stanje je privedlo invalidov v popoln obup. Izdan je bil že tretji invalidski zakon. S prvim zakonom v letu 1921 je bila izvršena revizija s tako imenovanimi invalidskimi komisijami, ki so reducirale kar povprek. Invalidski zakon v letu 1925 je bil kopija prvega, le da je invalidnino izenačil za vso državo. Največ krivice je prinesel vojnim žrtvam zdaj veljavni invalidski zakon iz leta 1929. Ta invalidski zakon je bil izdelan brez vsakega sodelovanja z združenjem invalidov, kateremu so takrat zavezali usta s komisarijatom. Ta zakon vsebuje skoraj same nesocialne in krivične določbe. Črtal je enostavno kar 20 odstotne invalide, ki so bili že priznani ter je odbil vse invalide-bolnike. Črtal je tudi vse civilne in vojaške invalide v mirni dobi, ki so ostali sploh brez vsake zaštite.

Glavno sredstvo za odvzem invalidnino je pač davčni cenzus. Davek se upošteva osebni in družni in kot tak se ali v času onesposobljenosti ali današnji. Višino cenzusa je postavil na 120 Din letno za pogoj prejemanja invalidnino. Pred letom 1929 so invalidi prejemali osebno invalidnino ne glede na davek. Šaj je invalidnina odškodnina in ne miloščina!

Strahno sredstvo za redukcijo je tudi zloglasni

§ 42. invalidskega zakona. Nikjer drugod ni zakonov, ki bi posegali nazaj in jemali že pridobljene in prisojene pravice, le invalidski zakon ima take določbe. Če je bil kdo kaznovan v dobi, odkar je postal invalid, tudi pred letom invalidskega zakona iz leta 1929 iz malenkostnega »koristoljubja« ali z drugo kaznijo, izgubi za vselej vse pravice po invalidskem zakonu. A to še ni vse. Če je bil invalid kaznovan, izgubi tudi njegova nedolžna družina vse pravice za vselej.

Poročilo navaja več kričečih primerov, kako so bili invalidi pri oddajanju trafik in kantin postavljeni v ozadje. Sledi še dolga vrsta krivičnih določb invalidskega zakona, ki je za invalide naravnost katastrofalen. Leta 1921 je v Sloveniji prejemalo invalidnino okoli 37.000 vojni žrtv, po invalidskem zakonu iz leta 1929 pa jo prejela le še okoli 6600 fantov in mož. V vsej Jugoslaviji je bilo po statistiki glavnega odbora l. 1925 priznanih 215.297 vojni žrtv, zdaj pa je priznanih samo še 83.604 številke povedo več kot cele kolone!

Predsednik Stefe je nato prešel k tretji točki dnevnega reda in podal besedo številnim delegatom z dežele, ki so že itak dolgo vrsto kričečih primerov trpljenja in ponižanja vojni žrtv pomnožili še z novimi. Drug za drugim so vstajali: napol slepi, nekateri brez roke, drugi z leseno nogo, tretji s strašno zmajčenimi obrazi... Besede vseh pa so se strnile v eno samo obsolbo, ki je kričala do neba. Med njihovimi govori sta viharno pozdravljena prišla na zborovanje predsednik Osrednjega odbora invalidov v Belgradu Božo Nedič, kapitan v pokoju, ter delegat Milutin Mrvaljevič, sodnik apelacijskega sodišča v Belgradu.

Predsednik Stefe je prebral še nekaj najzanimajšjih primerov krivice, ki so jo morali na svoji koži občutiti invalidi z drugih krajev naše države, nakar je prebral resolucijo, v kateri vojne žrtve zahtevajo, da se invalidski zakon iz leta 1929 odpravi, ker je neupravičen, nehuman in nesocialen, kar je javno priznal sam minister socialne politike in nareduje zdravlja g. Cvetkovič. Novi invalidski zakon mora priznati vse vojne žrtve, ki dokazujejo, da so res žrtve vojne. Zaposeliti je treba vse vojne žrtve in jim nadomestiti zmanjšano pridobitno sposobnost. Postopanje z vojnimi žrtvami naj bo pravično, humano in socialno — ne birokratsko.

K besedi se je nato oglašil delegat Mrvaljevič iz Belgrada, ki je v svojem govoru, polnem žgočega sarkazma, naglašal, da minister invalidskega zakona, ki ga je podpisal, prav gotovo ni prebral.

Vihar odobravanja so zbudile tudi besede predsednika Osrednjega odbora g. Nediča, ki so zadele v živo: »Mi smo kandidati smrti — za nami pa so naši otroci. Oni vidijo, kako domovina plačuje tiste, ki so žrtvovali zanjo vse. S strahom se vprašamo, kakšna bo bodočnost... V interesu moči in ugleda države ter v interesu zdrave morale naše vojske je, da vojne žrtve ne umirajo brez zaštite in pomoči!«

Prav tako viharno sprejele so bile besede g. kanonika Strojca, ki je v imenu kneževke dr. Rožmana in škofijskega ordinariata izrekel zborovalcem iskrene pozdrave ter končal: »Vsi želimo, da bi s svojimi upravičenimi zahtevami prodrli. Naša sveta dolžnost je, da vam po svojih najboljših močeh pomagamo in vas podpremo v boju za vaše pravice!«

Sledile so volitve upravnega odbora. Soglasno je bila sprejeta naslednja lista: Predsednik Matko Stefe; podpredsednik Matko Jevak; tajnik I. Miroslav Benedik, tajnik II. Stanko Tomec; blagajnik Miroslav Osana; odborniki: France Maček, Jože Zore, Franc Preša, Ivo Marinko in Franc Per; namestniki pa: Miha Seruac, Pankracij Fakin, Leopold Zupančič in Leopold Jerman.

Na koncu se je zgledil k besedi g. Kremžar, ki je zastopal Karitativno zvezo. V svojem jedrnatem, zgoščenem govoru je zlasti naglašal, kako značilno je dejstvo, da je bila na to zborovanje povabljeni tudi Karitativna zveza, Skrb za trpeče vojne žrtve je zadeva naše skupne domovine, ali vsaj biti bi morala. Zato Karitativna zveza prav za prav ne spada sem. Ker pa je bila povabljena, je dokaz, v kako brezupnem položaju so danes vojne žrtve. Združenje invalidov čuti potrebo, da apelira na pomoč javnosti! Od države včasih kaj preveč zahtevamo. V invalidskem vprašanju pa je država tieta, ki ne samo more, ampak mora pomagati. To ji narekuje hvaležnost do vojni žrtv, ljubezen do domovine in skrb za bodočnost.

Bana dr. Natlačen je na zborovanju zastopal g. Zorn, župana dr. Adlešiča g. Svetel, divizionarja polkovnik Nedeljkovič, voj. okrožje kapetan Ronko, apelacijsko sodišče g. Javoršek, pošto direkcijo g. Matjašič, Združenje rezervnih oficirjev g. Prinčič, Zvezo dobrovoljcev dr. Turk. Učiteljsko združenje g. Mlekuž, Legijo koroških borcev pa gg. Šefman in Pavletič.

Zborovanje je bilo okoli pol dveh zaključeno z besedami g. Stefeta, ki je izrazil upanje, da bodo vojne žrtve a pomočjo javnosti in tiska nazadnje vendarle dosegle, po čemer stremijo in za kar se tudi borijo.

15 letnica Jugoslovansko-češkoslovaške lige v Ljubljani

Ljubljana, 25. aprila.

Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Ljubljani je sinoči z lepo akademijo v Trgovskem domu proslavila svojo 15letnico. Ustanovljena je bila pod popolnoma drugačnimi razmerami, delovala je na terenu, ki je večkrat menjal svoje zunanje lice in bil včasih ugoden, včasih pa tudi neugoden za njeno delo, pa more že po tej kratki dobi pokazati lepe uspehe, ki jih je dosegla na polju zblizanja z nami in našim severnim sosedom. Veliko je pripomogla k medsebojnemu spoznavanju, kar je prvi pogoj za pravo zblizanje narodov.

Na njeno pomembno proslavo se je zbralo v dvorani Trgovskega doma veliko najodličnejšega ljubljanskega sveta in zastopnikov vsega slovenskega kulturnega življenja. Ker je pri proslavi so-

deloval tudi akademski odsek, se je prireditve udeležilo tudi veliko akademikov in zastopnikov naših univerzitetnih društev. Spored je bil razdeljen v dva, oziroma v tri dele. Prvega so izpolnili govori posameznih sodelavcev na različnih poljih našega javnega življenja, med katerimi je bil najznatnejši govor predsednika dr. Egon Stareta, drugi del je bil koncertni, v tretjem pa zabava.

Dr. Egon Stare je kot predsednik v uvodu svojega govora pozdravil najodličnejše goste, med njimi zastopnika bana g. podbana Majcna, divizionarja generalštabnega brigadnega generala g. Lazarja Toniča, zastopnika župana ljubljanskega mesta g. mest. svetnika dr. Kamušiča, francoskega konzula Remeranda in češkega konzula g. Miňovskega, zastopnika rektorja

V Sloveniji 2000 železničarjev premalo

Mnogi železničarji za 50% preobremenjeni s delom

Ljubljana, 25. aprila.

Slovenski železničarji, ki so člani Zdrženja narodnih železničarjev in brodarjev in ki šteje v dravski banovini nad 3000 članov, so danes ob 9 dopoldne zborovali v veliki dvorani hotela Metropol ter razpravljali o najvažnejših življenjskih vprašanjih, ki globoko posegajo v eksistenco železničarjev. Občni zbor je potekel mirno in dostojno. Zbor je vodil predsednik sekcije za dravsko banovino ing. Stanko Roglič, ki je najprej pozdravil zastopnika centralne uprave, glavnega tajnika g. Jovo Bakiča, dalje žel. svet. g. Planinška kot zastopnika žel. ravnatelja ljubljanskega ravnateljstva dr. Faturja, zastopnika mestne občine mag. nadv. dr. Rupnika in druge. Z velikim odobravanjem je občni zbor sprejel udanostni brzojavki na Nj. Vel. kralja Petra II. in kraljevo namesništvo, dalje pozdravne brzojavke min. predsedniku dr. Milanu Stojadinoviču, prometnemu ministru dr. M. Spahu, notranjemu ministru dr. A. Korošču, ministru dr. M. Kreku, dalje pozdravne zahvale banu dr. Natlačen in županu dr. J. Adlešiču, ki sta po svojih močeh podpirala težnje narodnih železničarjev. Obsežnega zbora se je udeležilo prav lepo število delegatov iz vseh krajev Slovenije, ki so zastopali 44 podružnic. Zbor so pozdravili mnogi zastopniki iz Belgrada, Zagreba in od drugod.

Zbor je v splošnem podal sliko o izredno težavnem položaju železniških namesničencev. Organizacija pa je izdala prav pregledno brošuro »Naše delo«, v kateri je statistično in socialno očrtan sedanjí pereči položaj naših železničarjev. Problem druginje, ki je sedaj objela vse sloje, sili, da železničarji prično z akcijo za izboljšanje materialnih prejemkov. Aktualno je vprašanje zaposlitve želez-

niških delavcev. V dravski banovini so ti delavci ponekod premalo zaposleni, tako, da očetje ne morejo redno skrbeti za svoje družine. Na drugi strani pa so železniški uslužbenci težurno s delom obremenjeni, ugotovljena je pri mnogih 50% preobremenjenosti in celo še višja. Normalno bi morali biti delavci letno zaposleni z 2400 urami, a mnogi so v letu zaposleni celo nad 5000 delovnih ur. Statistični računi kažejo, da so taki delavci, močno izrabljeni, zaposleni v 30 letih do 120.000 delovnih ur. Upravičena je torej zahteva za izboljšanje socialnega položaja železniških uslužbencev. V ljubljanski železniški direkciji primanjkuje dalje do 2000 delavcev. Predsednik je poudarjal, da je pričakovati izboljšanja razmer šele v proračunskem letu 1938-39.

Tajnik organizacije g. Danev je nato poročal o notranjem poslovanju organizacije, navajal je mnoge zanimive podrobnosti. Blagajnik Josip Jesih je poročal o denarnem stanju organizacije, ki je lani imela nad 1.000.000 Din izdatkov in dohodkov. Sledila so poročila o »Slogi« in »Dravi«, dveh ustanovah, ki gojita med železničarji petje in glasbo. Po kratki debati o podanih referatih je občni zbor izrekel dosedanjim upravi soglasno razrešnico in zahvalo. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem stari odbor s predsednikom g. ing. Stankom Rogličem na čelu, izvršene so bile le nekatere osebne spremembe v odboru in nadzornem odboru. Nato je občni zbor obravnaval še razne interne zadeve. Soglasno je bila sprejeta obsežna spomenica, v kateri železničarji precizirajo svoje zahteve: vpojojitve starih uslužbencev, povišanje staleža železniškega osebja, normiranje števila stalno zaposlenih delavcev, takojšnje in splošno povečanje prejemkov vsemu železniškemu delavstvu.

univerze univerzitetnega profesorja g. Rebecka in mnoge druge zasto; nika stanovskih in kulturnih združenj. Najbolj pa so odlični udeleženci dali priznanje bivšemu čehoslovskemu konzulu v Ljubljani in predsedniku osrednjega odbora čehoslovskih lig v Pragi dr. Otokarju Benešu, ki je kljub dolgemu potu prišel v Ljubljano, da izkaže priznanje ligi v slovenskem središču. Nato je dr. Egon Stare, na čigar ramah že več let počiva večji del bremen in dela v ligi, saj je bil več let njen poslovodni podpredsednik in sedaj je že več let njen predsednik, v jednatih besedah podal zgodovino ustanovitve in delovanja. Ozrl se je na zgodovinske zveze Slovencev s Čehi in na sodelovanje v borbi za svobodo, ki jo je moglo samo s prav tako tesnim sodelovanjem ohraniti. Prva taka liga, ki je imela za namen, ohraniti in še poglobiti stike s tem pri nas najprijeteljnejšim in najbolj znanim severnim slovanskim narodom, je bila — izven meja nove čehoslovaške republike — ustanovljena v Ljubljani in ko je po žilavem delu požrtvovalnih pionirjev prebrodila mnoge začetne težave, je svoje delovanje že popularizirala po vsej Ljubljani in je v tem oziru svetel zgled tudi podelitju. Da pa začetek ni bil baš lahek in zavidanja vreden, najbolj izpričuje dejstvo, da je imel prof. Václav Burian ob svojem prihodu v Ljubljano v tečaju za češčino le 15 učenec, danes pa je že toliko tečajev z blizu 200 učenci, ki se pod vodstvom prijaznega profesorja seznanjajo z jezikom in kulturo tega samozavestnega in zrela naroda. Predsednik dr. Egon Stare se je v toplih besedah zahvalil vsem tem idealnim delavcem na polju čehoslovaško-jugoslovaškega zblizanja, nato pa se je poklonil pokrovitelju osrednje zveze jugoslovaško-čehoslovaških lig Ni. kralji. Vis. knezu namestniku Pavlu in pozval navzoče, da so z vzklikom pozdravili predsednika čehoslovaške republike dr. Beneša, Ni. Vel. kralja Petra II in ves naš kraljevski dom. Vsa dvorana se je njegovemu pozivu odzvala, orkester pa je zaigral čehoslovaško in našo himno.

Nato je o stremenjih mladine po slovanskem zblizanju govoril predsednik akademkega odseka cand. phil. g. Alojzij Klemenčič, čigar govor je bil sprejet s toplim odobravanjem. Govoril je se gen. konzul v p. g. dr. Otokar Beneš, ki je povedal svoje bodrilne besede najprej v češčini, nato pa v prav tako gladki slovenščini. Ako bi mu človek ne poznal rodu, bi ekoro ne mogel spoznati, kateri je njegov materni jezik, tako dovršeno se je naučil našega jezika v teku svojega bivanja v Ljubljani. Seveda je bil tak dokaz zblizanja in enakopravnega ocenjevanja dveh slovanskih narodov sprejet z navdušenim odobravanjem. Mestni svetnik g. dr. Kamušič je v imenu župana in mesta razvil lepe misli o potrebi najozišje sodelovanja med nami in čehoslovaškim narodom in omenil eadove skupne politične borbe, ki sta jo v dobi, ki še ni tako daleč za nami, vodila dr. Korošec in dr. Kramar. Konzul g. Mišnovski je po svojem iskreno prijateljskem delovanju naši javnosti že znan, zato je bil takoj ob svojem nastopu deležen toplih pozdravov. Tudi on je govoril v lepi, dovršeni slovenščini, kar je na vse udeležence naredilo najboljši vtis. Zastopnik zagrebške jugoslovaško-čehoslovaške lige je v imenu istomislečnih Hrvatov pozdravil ljubljansko ligo in ji želel najboljšo uspešno.

Orkester državne konservatorije je nato pod vodstvom g. Uroša Prevorškega z vso zbranostjo in točnostjo odigral Dvojakovo »Serenado«, katere izvajanje je vsa dvorana spremljala z izbranim glasbenim užitek in orkester z mladim dirigentom nagradila z dolgotrajnim odobravanjem. Koncertna pevka ga. Milena Štrukljeva je v polnim glasom, ki je obšel vso dvorano, zapela Novakovo »Gorsko balado« in »Stara pesem« in še dve slovaški narodni. Na klavirju jo je spremljal g. prof. Pavel Sivč. Njen prijeten glas, globoko podajanje in ves njen neprisliljen nastop — vse to je na udeležence napravilo najboljši vtis, da je bila deležna polnega priznanja, in je za vse svoje petje prejela lep sopek naglinov.

Prof. P. Sivč je z dovršeno tehniko in toplim občutjem izvajal na klavirju »Opus 12« skladatelja J. Suka, nato pa je operni pevec g. Aleks. Kukulac zapel »Ario Jeleeckega iz Pivke dame« od Čajkovskega in »Dve slovaški narodni« od Novaka. Tudi njegov nastop je bil zelo toplo sprejet. S tem je bil drugi, koncertni del prireditve končan in po kratkem odmoru se je v dvorani razvila zabava.

Vsa prireditve je razodevala priznanja vredno kulturno višino in je tako po občinstvu kakor tudi po programu in vsej izvedbi dostojno proslavila 15-letno delo Jugoslovaško-čehoslovaške lige. Vsem, ki so jo pripravljali, in vsem, ki so pri njej sodelovali, moramo s uspehu le čestitati. Najbolj pa je na njo lahko ponosna liga kot celota, ki se nam je ob svoji 15letnici zopet pokazala v najlepši luči.

Jubilejni občni zbor

Pri Slamiču je bil danes jubilejni občni zbor JČ lige, na katerem so izrekli svoje pozdrave bivši gen. konzul dr. Otokar Beneš, ki je zlasti čestital delavnemu Akademskemu odseku JČ lige. Za njim je govoril konzul CSR v Ljubljani g. inž. St. Mišnovski ter stvarno in tehtno razvil svoje misli o slovanstvu in njegovi vzajemnosti ter posebno poudaril složnost dela lig in potrebo, da svoje udejstvovanje prenesejo na široko podlago. Isto misel je izrekel predstavnik izvršilnega odbora v Zagrebu g. Bogunovič in podčrtal potrebo poglobljenega dela med samim narodom, ki mu naj Slovenci kot najboljši učenci Čehov in dobri organizatorji dajo iniciativo. Referiral so g. J. a z b e c kot delegat lige v Cirkvenici, prof. B. urian o tečajih češkega jezika ter se predvsem zahvalil za delo na tem polju g. Martinovi. Za delavni akademski odsek je dal poročilo g. A. Klemenčič, cand. phil. Poročila, ki so jih dali odborniki so tiskana v posebni brošuri. Po sprejemu teh poročil je bil izvoljen v glavni ves stari odbor z malimi spremembami in malo razširjenostjo. Pri slučajnostih je g. Svičel predlagal složno delo vseh slovanskih lig v Ljubljani ter so nato sprejeli sklep, da naj v kratkem posebna eksekutiva izdela delovni načrt. Veliko zadogčenje je prejelo delo lig s tem, da je knez namestnik Pavle prevzel pokroviteljstvo nad ligami v dravski banovini.

Sedil je občni zbor izvršnega odbora JČ lig v dravski banovini. Poročila odbornikov so prav tako natisnjena v brošuri. Stvarne in obsežne predloge je stavil g. prof. Sedivy iz Maribora ter med drugim poročal, da bo Mohorjeva družba izdala »Knjigo o čehoslovaščini«. Nato so bili izvoljeni v odbor predlagani delegati posameznih lig.

London, 25. aprila. AA. Snoči je prišlo v rudarski vasi Harwort v Nottinghamski grofiji do hudih neredov. V vas je prišlo nekaj orožnikov, ki so nameravali izvesti preiskavo zaradi neklih incidentov o priliki stavke. Naenkrat je množica rudarjev navalila na orožnike in je nastal hud spopad. Šele ponoči, ko so orožnikom s tovarnimi avtomobili poslali na pomoč več orožniških oddelkov, je bil red spet obnovljen. V spopadu je bilo ranjenih več ljudi. Ponoči je bilo večje število rudarjev aretiranih.

General Putna je bil ubit

ker je Jagodi dokazal, da je nemški špijon
Tudi poveljniki Stalinove telesne garde so bili v službi Nemčije

Oslo, 25. aprila. TG. Največji norveški dnevnik »Aftenposten« objavlja daljše poročilo svojega dopisnika v Leningradu o najnovejših dogodkih v sovjetski Rusiji predvsem pa o ozadju najnovejšega čiščenja v vrstah tajne policije same. Norveški list pravi dobesedno:

Bivši sovjetski vojaški odposlanec v Londonu general Putna je pred približno enim letom poslal svoji nadzorni vojaški oblasti v Moskvo daljše poročilo, v katerem je med drugim tudi navedel, da se je angleški tajni policiji posrečilo izvedeti, da ima nemški generalni štab v rokah podrobna obvestila o stanju sovjetske armade, o oborožitvi rdeče vojske, o obmejnih trdnjavskih zgradbah in o sovjetski orožni industriji. Poročilo generala Putne je bilo poslano tudi vodstvu tajne policije GPU v Moskvi, kjer je poseben oddelk, imenovan »oddelek K«, ki ima nalogo tajno nadzirati predstavnike sovjetskih oblasti doma in v tujini. »Oddelek K« je sporočil vojnemu ministru Vorosilovu, da je poročilo generala Putne navadna laž, da je grdo izvijanje in da je treba Putno iz Londona odstraniti in ga kaznovati. Toda Vorosilov je poznal sposobnost generala Putne in ga je ščitil. Na Vorosilovo zahtovo je general Putna v Londonu nadaljeval svoja razisko-

vanja nemškega špijonažnega delovanja v Rusiji ter končno prišel na sled močni nemški špijonski organizaciji, ki je že več let tajno delovala v Rusiji. V svojem poročilu je general Putna navedel imena visokih sovjetskih odličnikov, ki so bili v službi nemških špijонов. Med njimi se je nahajalo tudi ime Jagode, vrhovnega šefa rdeče tajne policije, ter ime generala Voloviča, poveljnika Stalinove osebne straže. Poročilo generala Putne je bilo predloženo Stalinu samemu, ki pa je svojim svetovalecem tajne policije več veroval, kot pa Putni in je dal povelje, naj privedejo generala Putno o Moskvo. Putna se je res vrnil, bil vržen v ječo ter tam, kaj na tučen način umorjen. Vorosilov ga ni mogel več rešiti.

Po tem uspehu je tajna policija GPU zahtevala tudi aretacijo maršala Tuhačevskega, češ, da je do zadnjega branil generala Putno, ter aretacijo maršala Jegorova, ki da je strupen nasprotnik tajne policije. Malo je manjkalo, da ni prišlo do odprtega spora med rdečimi maršali in šefi tajne policije, v katere je Stalin imel neomejeno zaupanje. Končno je Vorosilovu le posrečilo, da je z grožnjami pregovoril Stalina, da je zapovedal aretacijo šefa tajne policije Jagode

in njegovih ožjih sodelavcev. Hišne preiskave v Jagodovi hiši so odkrile ves gnoj, v katerem je gazila tajna policija, ter doprinesla dokaz, da je imel general Putna do zadnje besede prav v vsem, kar je izpovedal o veleizdajniškem delovanju tajne policije. Na dan so prišle stvari, ki jih niti najhujši nasprotniki GPU niso imeli za mogoče.

Sedaj je pod ključem okrog 400 višjih uradnikov tajne policije. Skoraj ves osrednji urad v Moskvi z Jagodo na čelu, je bil v službi nemške špijonaže. Rdeča armada je vsled svoje zmage nad Jagodo zločinsko bando svojo priljubljenost med ljudstvom močno dvignila. V bližajočem se procesu proti Jagodi bo samo oni del sodne obravnave javen, kjer bodo govorili o zločinih Jagode, oni del pa, ki tiče špijonaže v prid Nemčije, pa ne bo javen. Če bi tudi to objavili, potem bi rusko ljudstvo spoznalo, da so bili kot »veleizdajalci« obsojeni in usmrteni trockisti naravnost angeli v primeri s stoočstnimi komunisti in Stalinu vdanimi jagodisti, ki so trockiste pobijali, sami pa pri tem svojo domovino izdajali Nemčiji.

Tako poroča ugledni norveški list. Njegovemu poročilu ni treba ničesar dodajati.

Miklas odstopi jeseni

Naslednik: Schuschnigg - Kancler: Schmitz

Dunaj, 24. aprila.

Odbor ministrov, ki ima nalogo izpeljati organizacijo stanov po vsej državi, kakor to zahteva avstrijska ustava, ki je zgrajena na stanovski podlagi, je večeraj sklenil, da bo razpisal volitve v vseh stanovskih organizacijah, kakor hitro bo organizirano še zadnje stanovsko združenje, ki ga predpisuje ustava, namreč stan svobodnih poklicev. Tudi za svobodne poklice so pripravile že končane in verjetno je, da bo pozno v maju ali v začetku poletja vlada z zakonsko uredbo to dejstvo potrdila in objavila. Potemtakem bi bile volitve v razne stanovske svete že poletni, kajti jeseni bodo stanovi volili nove župane in občinske odbore. To bo prvič po dolgem času, da bodo v Avstriji župani zopet izvoljeni. Vlada pripravlja poseben volilni zakon v ta namen. Zakaj se je vlada odločila, da dovoli občinske volitve na stanovski podlagi. Zaradi tega, ker jeseni tega leta preneha zakonita doba predsedništva predsednika avstrijske zvezne države Miklasa in ker po novi ustavi volijo v Avstriji državnega glavarja predvsem župani kmetijskih in mestnih občin.

Vprašanje volitev novega državnega predsednika je sprožilo po Dunaju in po vsej državi precej razgibanosti v političnih duhovih. Ali bo Miklas še nastopil kot kandidat, v tretji zaporedoma. Miklas je odločno izjavil, da v tretje ne bo več kandidiral in da si želi političnega pokoja. Mnogo bolj verjetno je, da bo ljudska fronta predložila zboru županov kot svojega kandidata sedanjega zveznega kanclerja Schuschnigga, ki je baje pripravljen, da sprejme to težko breme. O njegovi izvolitvi, če ponudbo sprejme, ne more biti nobenega dvoma, tako močno se je njegova osebnost povsod uveljavila, med pristaji kakor med nasprotniki in tako spoštovanje in je pridobil s svojim nesebičnim in poštenim delom ter s svojim neoporečnim življenjem. Za njegovega naslednika na kanclerskem stolu Avstrije pa imenujejo že danes sedanjega dunajskega župana dr. Richarda Schmitza, ki je tudi pripravljen, da sprejme odgovornost šefa avstrijske vlade.

Schuschnigg se hoče naslanjati na meta in delavca

Dunaj, 25. aprila. V tukajšnjih avstrijskih političnih krogih so po vrnitvi dr. Schuschnigga iz Benet in po pogajanjih, ki jih je imel s šefom italijanske vlade Mussolinijem in z zunanjim ministrom Ciano zelo zadovoljni, ker se je dr. Schuschnigg posrečilo, da skladno z rimskimi protokoli zagolovi sebi svobodne roke pri izgraditvi boljših odnosov s sosedi. Ker so iz avstrijske vlade izstopili predstavniki Heimwehra, povdajajo, da Avstrija ni niti malo fašistična in da se sedanji avtoritativni režim lahko smatra za prehodnega, oziroma za povratek k popolni demokraciji. G. dr. Schuschnigg, ki se pri vprašanju ohranitve avstrijske samostojnosti lahko zanaša na pomoč kneta in delavca, ki sta oba odločna zastopnika demokracije, je prepričan, da bo dal avstrijskemu ljudstvu lahko toliko svobode, da se bo lahko mirno in z zaupanjem naslonilo na sedanjo vlado, ki je na tem, da predvsem uredi notranje avstrijsko gospodarsko in politično življenje. Razen tega dokazujejo dogodki zadnjih let, da je treba

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno. Temperatura se znatno ne bo spremenila.

Posebna GESTAPO za preganjanje katoličanov

Brüning med »veleizdajalci« - ker je bil za mri

Berlin, 25. aprila. TG. Vrhovni poveljnik nemške tajne policije »GESTAPO«, ki je organizirana po vzoru boljševiške Čeke, Himmler, je zbral pri sebi vse pokrajinske poveljnike in je bil pri tej priložnosti sprejet sklep, da se organizira poseben oddelk tajne policije, ki bo imel izključno nalogo, da zlomi opozicijo katoličanov in stre njihov odpor proti hitlerizmu. Do sedaj je obstojal poseben oddelk pri tajni policiji samo za preganjanje marksistov. Katoličani dobijo sedaj svojega lastnega. Posebna Čeka za preganjanje katoličanov je dobila svoj sedež v Neustadtu, kjer je imel do sedaj svoje urade znani Bäreth, vrhovni komisar za Posarje. Dodeljena sta mu policijski stotnik Buchmann iz Monakovega ter komisar tajne policije v Saari, Müller. Ta nova tajna policija bo organizirala svoje

krajevne pododdelke po vseh katoliških krajih Nemčije, tako, da bo tajna policija katoličanom lahko vsak hip za petami, kot se je izrazila vodilna osebnost v tajni policiji. Osrednji urad v Neustadtu bo imel kakih 30 uradnikov. Zunaj po deželi pa bo nastavljenih več tisoč tajnih policistov za nadzorstvo nad katoličani.

Iz Luterbacha poročajo, da je tajna policija aretirala katoliškega župnika, ker so v njegovi fari verniki v izredno velikih množicah hodili k službi božji, kar je tajna policija smatrala kot veleizdajniške manifestacije proti hitlerjevski državi.

V znanem procesu proti nekaterim katoliškim duhovnikom-voditeljem mladinskih organizacij, ki so obtoženi »veleizdajalci« proti nemški državi, češ, da so sodelovali s komunisti, in za katere je

Austrija-Jugoslavija

Fantazije francoskega lista

Paris, 25. aprila. TG. Posebni poročevalci »Echo de Paris« v Benetkah pošilja svojemur listu obsežne vesti o italijansko-avstrijskih razgovorih. Posebno poglavje posveča tudi vprašanju avstrijsko-jugoslovaških odnosov in piše dobesedno:

»Schuschnigg je izrečno poudaril, da ne čuti nobenega nagnjenja, da bi sklepal kakšno zvezo z Jugoslavijo. On je mnenja, da vprašanje, če naj Jugoslavija vstopi v območje rimskih protokolov, nikakor ni pereče. Odnosaje med Avstrijo in Jugoslavijo je opisal kot pravilne (korekne), toda njegov sklep, da se ne bo navduševal za vstop Jugoslavije v rimsko trozvezo, pomeni, da kancler Schuschnigg sploh ne vidi možnosti za kakšno zvezo z državami Male zveze. Sicer priznava, da med Avstrijo in Jugoslavijo ni nobenih sporov, kot jih ni med Avstrijo in Čehoslovaško, toda avstrijsko zunanjo politiko da označuje temeljna želja, da živi z vsemi sosedomi v dobrih odnosih, a tako, da si ne naprti na svoje rame kakšnih novih obveznosti do njih ali do kogarkoli drugega.«

(Beneški dopisnik »Echo de Paris« je pozabil, da Jugoslavija nikdar ni izjavila in tudi ne bo izjavila, da hoče vstopiti v rimsko trozvezo, torej Avstrija nima ničesar odklanjati. Jugoslavija je prežeta samo od želje, da s svojimi sosedomi živi v mirnem sožitju v okviru obveznosti, ki jih ima in jih bo izpolnjevala, a ki jim novih ne mara dodajati. — Opp. ured.)

Borbe v Španiji

Salamanca, 25. aprila. AA. Vlada generala Franka je po radikalski postaji v Salamanci protestirala proti prestopku angleških vojnih ladij proti odredbam mednarodnega prava. Nacionalistična vlada smatra, da so angleške vojne ladje, ki so prihitele na pomoč angleškim tovarnim parnikom na poti v Bilbao zašle v španske teritorialne vode in tako prekršile mednarodno-pravna določila.

Pri prodoru republikanske fronte med Mondragonu in Eibarom so nacionalistični oddelki v Elgeti ujeli 500 baskiških miličnikov.

Sevilla, 25. aprila. AA. General Queipo de Llano je izjavil po radiju, da so nacionalistične čete zavzele Elorrio. Pripomnil je, da pomeni padec

tega mesteca za nasprotnike velik poraz in da se prve nacionalistične čete spričo tega uspeha nahajajo tako rekoč pred vratmi Bilbao, čeprav je Elorrio v razični črti oddaljen od njega še preko 40 kilometrov.

Burgos, 25. aprila. AA. S fronte pri Belbau so prispelave vesti, da so nacionalistične čete večeraj popoldne prebile nasprotnikove postojanke pri Vergaru in zavzele strateško važne točke v gorah okrog te vasi. Zavzele so tudi vas Incotas. Sedaj je baskiška vojska okrog Eibar neposredno ogrožena in izpostavljena nevarnosti, da jo nacionalistične sile obklopijo.

Nadalje poudarjajo na poučenih mestih, da hoče general Göring prepričati Mussolinija, da je treba njegov napovedan obisk pri Hitlerju pospešiti. Ta obisk bo velika zunanja manifestacija za nemško-italijansko prijateljstvo in v sedanjem trenutku evropske politike bi bila takšna manifestacija zelo dobrodošla. O Mussolinijevem obisku pri Hitlerju sta se Göring in Mussolini menila že zadnjič, ko je bil Göring deset dni v Italiji, a dneva še nista določila. Bržkone se bo to sedaj zgodilo. Mussolini bo odpotoval v Nemčijo v svojem zasebnem letalu, ki ga bo sam pilotiral. Hitler bi ga čakal v Monakovem, kjer bi trajal Mussolinijev obisk en dan ali dva, nakar bi se Hitler vsedel v Mussolinijevo letalo in šefu italijanske vlade obisk takoj vrnil.

Zeneva, 25. aprila. AA. Odbor Zveze narodov za pobijanje mednarodnega terorizma, je snoči pričel zasedati.

V Gdanskem sta bila snoči aretirana socijalistična poslanka Weber in Gedeck.

državni tožilec predlagal po 15 let robije, je prišlo do razburljivih prizorov. Ker državni tožilec za svoje obdolžitve ni mogel najti nobene priče, je poklical na pomoč svojo policijo, ki je obremenitno izpovedala. Med drugim je ena teh policijskih prič obdolžila duhovnike (glavni obtoženeec je dr. Roussaint), da so pripadali obtoženci »Friedensbundu deutscher Katholiken« (Mirovni zvezi nemških katoličkov), ki so jo hitlerjevci razpustili in prepovedali, in da so s tem zagrešili zločin »veleizdajalci«. Policijska priča Borek je nadalje izjavila, da spadajo pod isto obtožbo »veleizdajalci« tudi drugi vodilni člani »mirovni zveze«, med njimi 6 nadškofov, 23 škofov, 2 prelata in 250 katoliških duhovnikov. Na obtožbo klop spada tudi tako le razodet Borek, ibvši kancler Nemčije dr. Brüning, ki da je kazal veliko zanimanje za »mirovno zvezo nemških katoličanov«, ter jo z državnimi prispevki podpiral. Ko so druge priče dokazovale visoko kulturno poslanstvo te »mirovne zveze«, se je državni tožilec razburil ter razodel, da bo obtožnico razširil tudi na vse priče, ki so v prilog obtožencev izpovedale, ker so s tem dokazale, da so skrivne »veleizdajniške dejanje in so bržkone »veleizdajalci« skupno sodelovale.

